

Elindult a „Placid atya-projekt”

A Pannonhalmi Főapátság és a Nemzeti Emlékezet Bizottsága (NEB) együttműködési megállapodást kötött Olofsson Placid bencés szerzetes tárgyi és szellemi hagyatékának ápolására, feldolgozására és bemutatására. Az erről szóló megállapodást Földvárné Kiss Réka, a NEB elnöke és Hortobágyi T. Cirill főapát látta el kézjeggyével szeptember 24-én Budapesten, a NEB Hivatalában.

A „Placid atya-projekt” legtöbb elemének bemutatására 2026-ban kerül sor. A megállapodás kiterjed egy vándorkiállítás összeállítására, ifjúsági alkotói pályázat kiírására, tudományos konferencia szervezésére, valamint különböző kiadványok megjelentetésére.

A megállapodás aláírását követően **Hortobágyi T. Cirill** főapát emlékeztetett arra, hogy Pannonhalma a szocializmus időszakában is működött, s ezeréves szerzetesközösségként kötelességük bekapcsolódni a múlt feltárásába. Az együttműködés közös tudományos munkára irányul a közelmúlt történelmének feltárása érdekében. A főapát kiemelte, hogy

a történelmi emlékezés része személyes önértelmezésünknek és önmagunk felé vezető utunknak, másfelől viszont veszélyeztetett és törékeny folyamat.

A múltról szóló nagy elbeszéléseink emberi alkotások, és mindig az értelmezés és az értelemadás folyamatának függvényei. Ugyanez érvényes az Egyházra is. A Jézus Krisztusra való emlékezés a hívő közösségben az a tett, amely annak célját és önazonosságát megadhatja. Tanulságos szembesülni önmagunkkal és saját narratíváinkkal is: vajon megfeleltünk a krisztusi küldetésünknek, Krisztus evangéliumát képviseltük a világban?

A NEB és a bencés közösség együttműködése elsődlegesen Olofsson Károly Placid bencés szerzetes pap tárgyi és szellemi hagyatékának ápolására, számbavételére és bemutatására irányul. Placid atya életútja, munkássága és hagyatéka kiemelkedő történeti jelentőséggel bírnak.

Hosszú életútja a totalitárius diktatúrák embertelenségének mementója, egyben az emberi kötelességvállalás és helytállás mintája. Szépen példázza a hívő ember számára azt, amit Ferenc pápa így fejez ki: „a szomszédunkban élő szent”.

Placid atya a szerzetesközösségtől a Gulagon át a budai plébániai közösségig a segítő szeretet apró, de életmentő tetteivel, bencés tanári lelkiületével, kulturáltságával, emberi derűjével minden keresztény életszentségének útját járta. Életpéldájának tudományos feldolgozása és a fiatal generációk számára történő bemutatása fontos feladat, egyben szembesítés mindenkor érvényes krisztusi küldetésünkkel.

A Placid atya-projekt legtöbb eleme 2026-ban valósul meg. Különlegességét az adja, hogy abban az évben emlékezünk meg születésének 110., 2027-ben pedig halálának 10. évfordulójáról. Ugyancsak 2026-ban lesz letartóztatásának 80. évfordulója. A projekt tervezett elemei: vándorkiállítás Placid atyáról, ifjúsági alkotói pályázat, tudományos konferencia, valamint forráskiadványok kiadása. Kiemelkedő fontosságú, hogy a projekt révén hidat építsenek a generációk között, s hogy a történelmi kutatás eredményeit azonnal felkínálják az iskola világában élő és dolgozó fiatalok és tanárok számára.

Földváryné Kiss Réka, a NEB elnöke örömteli mérföldkőnek nevezte az együttműködési megállapodást. A NEB 2014-es megalakulása óta dedikált céljuk a kommunista diktatúra működésének feltárása, az áldozatok emlékének őrzése és az ezzel kapcsolatos tudás átadása. Ezzel a korszakkal kapcsolatban olyan időszakban vagyunk, amikor a személyes emlékezetből a szemünk láttára alakul ki a történelem. Így szemtanúként és krónikásként egyszerre különösen nagy a felelősségünk, azaz az emlékezet

rögzítése és forrásfeltárás zajlik egyszerre. Gyakran a dokumentumok másfajta adatokat, igazságokat őriznek, mint a személyes emlékek. A tudomány embereinek a forrásokból kirajzolódó történeteket kell értelmezniük, köztük azokat, amelyek a szemtanúk életét is formálták.

Placid atya életútja ebből a szempontból is tanulságos: amikor a kényszermunkatáborban egyáltalán nem volt külső szabadsága, akkor is volt döntési lehetőség.

Az a feladatunk, hogy feltárjuk és megértsük a döntései hátterét, reményeit, életének mozgatórugóit. A döntéseinek a nehézségekben megmutatkozó hátterét, dilemmáit meg kell tudnunk mutatni a fiataloknak.

Placid atya történetét a maga összetettségében, a heroizmusával és bukdácsolásaival együtt kell bemutatni, hiszen egy töredezettségében is teljes élet tud igazán hiteles példa lenni. Egy nagyon érzékeny, a feladatban rejlő kihívásokat jól látó szakértői csapat állt össze a projekt véghez vitelére, akiknek a múlt századból a 21. századba is

átvezető, érvényes kérdések feltétele is a feladatuk része. A NEB elnöke csatlakozott Hortobágyi Cirill főapát gondolatához, miszerint az emlékezés bizonyos értelemben valóban veszélyes, ugyanis az önreflexiónak is meg kell jelennie benne. A felejtés pedig legalább ennyire terhes, hiszen évtizedeken át az államilag kikényszerített felejtésben éltünk, amikor hőseinket, hitünket és szentjeinket a hatalom ki akarta törölni az emlékezetünkben.

Dejcsics Konrád, a főapátság kulturális igazgatója elmondta, hogy a 2026-os apátsági kulturális és spirituális évad tematikája az *iskola* lesz, az Úr szolgálatának iskolája. Az Úr felé haladva mindannyian a tanítvány szerepében vagyunk – Szent Benedek regulájának alapján ez Placid atya életének is iránytűje volt. A nevét viselő projekt alkotói pályázatának fókusz, hogy életét, munkásságát a részvételen alapuló bevonás modern pedagógiai eszközével viszi közel, ismerteti meg a fiatalokkal.

Az egész Kárpát-medence 16–18 éves korosztályának négy kategóriában írnak ki pályázatot. Placid atya életének egy eseményét

bemutató TikTok-videó elkészítésére, logó és pulóver tervezésére, valamint egy városi séta és egy szabadulószoza megalkotására hívják az ifjakat, szintén az egykori bencés szerzetes életeseményeinek, helyszíneinek felhasználásával.

A tanárok és a NEB szakértői pedagógiai eszközökkel igyekeznek megszólítani a fiatalokat, kísérik őket és szakmai támogatást nyújtanak nekik. 2026. január a pályaművek beadásának határideje, júniusban, a konferencián hirdetik majd eredményt.

Wirthné Diera Bernadett, a NEB tudományos főmunkatársa saját tapasztalatai alapján is szembesült vele, mennyire fontos, hogy a fiatalok nyelvére fordítsák le az egyéni sorsok tanulságait. Ebben hasznos eszköz a színművészet. A *Placid, avagy játszma a halállal* című színdarabot (szerzője Szabó Borbála) a kommunizmus áldozatainak emléknapján mutatták be idén február 25-én. Tavasszal elindult ennek a kétszereplős darabnak a turnéja, amely során az előadások után a színészekkel, történészekkel közösen beszélnek meg a látottakat a fiatalokkal. Ezeken a találkozásokon érvényes kérdések

kerülnek elő, mindazok a témák szóba kerülnek, amelyek a szerzetesi életút és vívódások megismerése nyomán napjaink nézőit foglalkoztatják.

A színdarabot a tervek szerint elviszik Kárpátaljára is, ahol misszióját kiteljesítheti, hiszen különösen nehéz helyzetükben erőt és támaszt adhat az ott élőknek. A színdarab angol feliratozása is elkészült már, ami megnyitja az utat a külföldi bemutatók előtt.

Néhány éve került be Olofsson Placid személyes hagyatéka a Pannonhalmi Főapátság Könyvtárába, ahol szembesültek az anyag nagyságával és értékével. Olyan kincseket találtak benne, amelyeket érdemes a szélesebb közönség számára is bemutatni. A hagyatékban található naplóját a fiatal szerzetes 1938-ban kezdte el írni, és 1945-ig vezette gyakorlatilag napi szintű bejegyzésekkel. Ez a napló olyan újdonságokat és részleteket ad hozzá történelmi és intézménytörténeti tudásunkhoz, amelyek miatt feltétlenül érdemes megjelentetni.

A naplóból kiderül, hogy Placid atya fiatal papként hadikórházban is szolgált, és már ott megmutatkozott közösségépítő és művészi, produktív énje, hajlama.

Később is mindenhol énekekkel, előadásokkal szórakoztatva biztatta és tartotta a lelket sorstársaiban, mint egy valódi „szomszédunkban élő szent”.

Forrás: Pannonhalmi Főapátság, NEB

Fotó: Merényi Zita

Magyar Kurír

